

NOORD-BRABANDER.

Zaterdag 27 Julij

DICERE VERUM QUID VETAI?
HORATIUS.

KERKELIJKE STAAT

R O M E .

ALLOUTIE VAN Z. H. DEN PAUS GREGORIUS XVI, gedaan in het geheim Consistorie van den 8 Julij 1839.

EERWAARDE BROEDERS!

Doordrongen van het gevoel onzes pligts, welke hierin bestaat om de regten der Kerk te beschermen; een pligt, welke ons van allen opgelegd is met ons het pausschap te verleenen, hebben wij herwaardig ook zelfs hier, op deze plaats, den 10 December 1837, tegen het uitgevoerd geweld, ten aanzien van onzen eerwaardigen broeder *Clemens Augustus*, Aartsbisschop van Keulen, ons verzet, dat op last van het Pruisisch gouvernement onder bewaking van soldaten van zijne heminde kudde 48 verbannen geworden, alleen omdat hij geweigerd had de voorschriften der Catholijke kerk, zoo innig met die leer verbonden, te schenden. Den 13 September des volgenden jaars, zijn wij verplicht geweest op nieuw onze apostolische stem in uwe vergadering te verheffen, ter zake van andere in het koninkrijk Pruisen voorgevallene gebeurtenissen tegen de regten en vrijheden der kerk, hoofdzakelijk wat onzen eerbidwaardigen broeder *Martinus*, Aartsbisschop van Gnezen en Pozen aangaat, die, in de zaak der gemengde huwelijken, tevens aan de priesters van zijne bisdommen de Catholijke leer had herinnerd en bijzonder de nakoming der canonieke tucht, die daaraan verbonden is, had ingeprent. Ondertusschen hebben wij niet opgehouden met het Pruisische gouvernement te onderhandelen en de zaak der kerk bij herhaalde verzoeken, welke wij door tusschenkomst van deszelfs zaakgelastigde gedaan hebben, te beschermen.

Wij hoopten dat de doorlichtigste Koning van heten raadgevingen gebruik makende emdelijk den Aartsbisschop van Keulen kon vergund hebben om naar zijne kerk terug te keeren en dat de Aartsbisschop van Gnezen en Pozen en de andere Catholijke priesters in alle andere Godsdienslige zaken het genot van hun hordertijk gezag, onder het bestuur van den Apostolischen zetel vrijelijk zouden uitoefenen.

Doch intogendeel is het gebeurd dat de onderdrukking der kerkelijke vrijheid door de Pruisische regering heeft en in de zaak van den Aartsbisschop van Keulen en Pozen, welke de verzoeken, die de eerwaardige broeder door zijne zaakgelastigde om de tucht der Catholijke kerk na te komen door een geregeld vonnis van wereldsche magistraten, die op zijnen persoon en in eene dergelijke zaak hoegenaamd geen regt hadden, is veroordeeld geworden. Het decreet der Koninklijke regters in deze zaak is van de laatste dagen der maand Februarij dezes jaars; doch wij hebben niet vroeger ons daartegen niet willen verzetten, uithoofde het vonnis den Aartsbisschop nog niet was beteekend en dat bij gevolg de geheele zaak seheen opgeschort te zijn en wij nog niet genoegzaam kenden, wat door de regters was uitgesproken.

De beteekening is tegen het einde der maand April geschied, nadat de Aartsbisschop, bij eenen koninklijken brief onthouden, zich naar Berlijn begeven had; zoodra de zaak openbaar bekend was, hebben wij door zekere berigten alhier ontvangene den inhoud van het vonnis in deszelfs geheel vernomen.

Wij hebben inderdaad geweten dat de Aartsbisschop, beschuldigd van drie misdrijven voor de regters, door het vonnis zelfs vrij gesproken was, zoo van de misdraad van gkweste Majesteit als van die van het volk tot oproer te hebben aangezet en het is aller moeilijkt te gelooven dat zulk een voorzigtig en vroedeliend prelaat over het vonnis of andere punt is kunnen verbacht worden. Alzoo van de drie hem aangelegde wanbedrijven bleef er geen ander over dan dat hij in de zaak der gemengde huwelijken beschuldigd werd van de burgerlijke wetten des pruisischen staats, wetten strijdig aan de regten der kerk, te hebben geschonden. Een het is om dit wanbedrijf dat dezelfde regters den Aartsbisschop hebben veroordeeld, niet alleen om de proceskosten te betalen en gedurende zes maanden in eene forteresse te worden opgesloten, maar bovendien onbekwaam verklaard om eenige bediening in het koninkrijk Pruisen uit te oefenen en wat meer zij, hebben zij hem van zijne herderlijke en aartsbisschoppelijke bediening ontzet.

Wobren ombreken, derwaarde broeders, om u genoegzaam te doen kennen, welke bittere smart ons deze lijdning veroorzaakt heeft, het zal u echter niet moeilijk zijn, onze droefheid te beseffen, door het hartzeer, hetwelk gij zelf hebt ondervonden. Immers het geldt hier niet alleen de bediening den geheiligden persoon eens bisschops aangedaan met hem voor wereldsche regters te trekken, maar de oorzaak voor welke hij veroordeeld en de straf welke hem opgelegd is, getuigen van een meer gewigtigen aanslag op het goddelijk regt der kerk. Inderdaad, wanneer gij de straf in aanmer-

king neemt, is de Aartsbisschop niet alleen met tijdelijke nadeelen gestraft, maar men verklaart hem van zijne bediening in zijne twee bisdommen en ten aanzien der Suffragane kerk van Culm, ontheven, even als of de geheiligde magt, welke de Bisschoppen van den Heiligen Geest door onze bediening ontvangen, door het gezag van een lidelijk Magistraat konde ontnomen worden.

Dan wanneer gij de zaak der straf overweegt, had deze schending der burgerlijke wetten noemens de gemengde huwelijken, voor welke men den Aartsbisschop heeft willen veroordeelen, geene betrekking tot de burgerlijke gevolgen dier huwelijken, welke hij geenzins had aangevraagd en over welke hij zelfs verklaard had niets te willen uitspreken; maar alleenlijk, om aan de gewigtigste verplichtingen van zijnen herderlijken last te voldoen en gedrongen door billijke gewetens-redenen, had hij aan de geestelijkheid zijner beide bisdommen eenen brief gerigt om dezelve over de heiligheid van het huwelijk en de godsdienstige verplichtingen der Catholijke echtgenooten te onderhouden, doch vooral over de verplichtingen, volgens de goddelijke wet, om al huane kinderen in het ware geloof, en de door de kerk bevolene voorzorgen ten einde deze, verplichting vervuld worde, op te voeren. Hij had vervolgens de priesters aan hunnen pligt herinnerd met bedreiging dat zij in huane heilige bediening zouden worden gschorscht, hen vermanende om, bij gelegenheid, den Catholijken hunner respectieve parochien te gehoben van God en der kerk in te prenten, en daarbij voegende dat telkens, wanneer een Catholijk een gemengd huwelijk zonder die voorzorgen, zou willen aangaan, de priesters voor zijn geestelijk ongeluk en dat van zijn toekomstige geslacht, zich ten minste moesten onthouden om dergelijke huwelijken, volgens den Catholijken ritus, in te zegenen of daaraan eenige hoegenaamde toestemming te geven.

Dan, wanneer het in Pruisen aan een Catholijk bisschop niet meer vergund zij de heiligheid van het huwelijk, dit groot Sacrament in J. C. en in zijne kerk te verdedigen, noch zorgvuldigheid de priesters over het door hun te houden gedrag te onderhouden, om door onderwijzingen en vaderlijke vermaningen de heilighschennis door Catholijken tegen te gaan, die voor God en voor de kerk ongeoorloofde huwelijken willen sluiten of ten minsten zich zelfs van zoodanige huwelijken niet onthouden, wij verhalen het, dat de burgerlijke regters van het huwelijk niet aangaat, maar alleenlijk de Catholijke leerstelling op dit punt en de daarmede overeenstemmende voorschriften der kerkregelen betreft en het den bisschoppen in dat koninkrijk zulks niet vergund is, wat zal er dan van de vrijheid worden, welke de doorlichtigste koning bij onderscheidene gelegenheden aan de Catholijke Godsdiens in zijne staten beloofd heeft?

Ook dadelijk, wanneer wij van alles onderrigt waren, is de gedachte in onzen geest opgekomen van de nauwe verbindtenis, waarin wij ons bevinden, om het regt van de Catholijke Godsdiens en der heilige kerk in deze zaak, zoo grovelijk geschonden, te verdedigen. Na derhalve voor God vurige gebeden te hebben gestort en de geheele zaak, onder inroeping van eenige wijze en voorzigtige mannen van uw kollegie weder hem rijpelijk te hebben overwogen, leggen wij eindelijk heden ten uitvoer, hetgeen wij volgens hun eenparig gevoelen vermeend hebben gepast te zijn.

En vooreerst vernieuwende met meerder aandrang in de latrijke vergadering van dezen dag de verzoeken, welke wij in deze plaats zelve, zoo als wij hebben gezegd, gedaan hebben, en die achtervolgelijk openbaar zijn gemaakt, reclameren wij tevens tegen al hetgeen gedaan is, op welke wijze ook, in het koninkrijk Pruisen ten nadeele van de Catholijke godsdiens en tegen de regten der kerk en van den heiligen Stoel, hetzij in de zaak van den Aartsbisschop van Gnezen en Pozen, hetzij in alle andere omstandigheden. Vervolgens beklagen wij ons bijzonderlijk op de levendigste wijze over het vonnis, waardoor wereldsche regters den geheiligden persoon des aartsbisschops in eene zaak, die uitsluitend godsdienslig is, hebben durven veroordeelen, en hem zelfs met de kerkelijke straf van afzetting hebben durven tuchtigen, en door ons apostoliek gezag verklaren en spreken wij uit, dat dezelfde eerwaarde broeder nog is de ware en eenige Bisschop van Gnezen en Pozen, en dat hij door dit vonnis volstrekt geen regt verloren heeft, aangezien hetzelfde door het canonieke en zelfs door het goddelijk regt nietig is, dat dien ten gevolge hem eene volledige gehoorzaamheid in de kerk van Culm even als te voren is verschuldigd, voor zoo veel de Aartsbisschoppelijke jurisdictie aangaat en in alles wat tot de godsdiens en het bisschoppelijk gezag, door de eene en andere kudde zijner bisdommen behoort.

Wat meer is, wij zwaaijen vele billijke loftuilingen aan dezen

prelaat voor zinnen godsdienstijver en onoverwinnelijke standvastigheid van bisschoppelijken geest toe, en wij wenschen hem uit geheel ons hart geluk, waardig geoordeeld geweest te zijn, versmaand te lijden voor den naam van JESUS CHRISTUS. Het was onze bedoeling om door eenig nieuw blijk onzer afkeuring deze reclamatie te bevestigen en het gewigt der zaak scheen zulks te vorderen, vooral ziende dat onze vorige verzoeken, zoo in de zaak van den aartsbisschop van Keulen, die altijd ver van zinnen zetel verwijderd wordt gehouden als in de zaak van den aartsbisschop van Gnezen en Posen vruchteloos geweest zijn. Echter om niet te schijnen als of wij bij overhaasting zijn te werk gegaan, maar eerder door lankmoedigheid en liefde voor den vrede gedreven, hopen overigens op de regtvaardigheid onzer zaak, onthouden wij ons van alle verdere afkeuring-verklaringen.

En daar wij deze gelegenheid gevonden hebben, verklaren en verkondigen wij openlijk, dat het niet is dan met veel moeite en weerzin, dat wij besloten hebben heden deze klacht te doen, even als over die, welke wij bevorens gedaan hebben en dat wij daartoe door de enkele beweeggrond van de Godsdienst en de noodzakelijkheid om onzen plicht te vervullen, gedwongen zijn geworden. Wij verlangen niets meer dan voor het toekomstige alle oorzaak van oneenigheid, door de vrijheid aan de beide prelaten te geven om naar hunne kerken terug te keeren, te zien verdwijnen en door het ophouden in het geheele koninkrijk Pruisen van de hinderpalen, die aldaar thans de uitoefening van het geestelijk gezag keeten. Wij voeden de hoop, zoo als wij reeds verklaard hebben, dat zulk eene gelukkige gebeurtenis niet lang achter wege zal blijven; immers indien de doorluchtigste Koning, begaafd met eene verhevene Ziel, zoo als hij is, de geheele zaak grondig onderzoekt, zal hij gemakkelijk beseffen, dat al hetgeen door de twee Bisschoppen gedaan is, tot de zaken van de godsdienst behoort. Hij zal bovendien zeer wel begrijpen, hoe gevaarlijk het zelfs voor de burgerlijke orde, zoude zijn dat de Catholijken zijner staten in grooten getalle werden aangezet om de kerkregelen te verachten, want met zich aldus aan de ongehoorzaamheid gewoon te maken, zullen zij vervolgens op de burgerlijke wetten met meerdere gemakkelijker inbreuk maken.

Overigens wat de burgerlijke zaken aanbelangt, hoezeer niemand dan door eene openlijke kwaadwilligheid onze bedoelingen kan in twijfel trekken, verklaren en protesteren wij echter op nieuw openlijk, dat wij in deze plechtige akte, alleen hebben voorgenomen de regten van den Godsdienst en der Kerk te verdedigen zonder in het minst de burgerlijke zaken, die tot de koninklijke regten behooren, de will'n aanraken.

Wij verwittigen derhalve door het Apostolisch gezag al de kinderen der kerk in het Koninkrijk Pruisen en dringen bij hun in den Heere aan, dat al hetgeen wij hierboven over de gemengde huwelijken en de plichten der echte lieden en in het algemeen in alles wat tot het geloof en de zeden betrekking heeft en door de tucht der heilige kerkregelen verordend is, gezegd hebben, zij zich met onderwerping aan de kerk, hunne moeder gehecht, houden en zich niet buiten hunne kerkvereniging en de getrouwheid daaraan verschuldigd, door de hoop van eenig tijdelijk voordeel of de vrees van eenige schade laten medeslepen, maar dat zij in andere zaken, die tot de burgerlijke orde behooren, getrouwelijk aan de bevelen van den doorluchtigsten Koning gehoorzamen en hunne ooren geheel moeten afweeren van de bedrieglijkheden van woelgeestige mannen die den opstand zouden prediken en dat zij aan zijne Majesteit onderworpen zijn volgens het gevoelen van den Apostel Paulus: *Niet alleen ter sake van gramschap, maar ook van geveeten, alzo zullen zij de roochriften van de goddelijke Prins der Herders opvolgen, die geleerd heeft aan den Keizer te geven dat den Keizer koome, en aan God dat tot God behoort, en zullen daardoor de mondstoppen die durven twifelen aan de getrouwheid der Catholijken jegens Zijne Koninklijke Majesteit.*

Ziedaar, Eerwaarde Broeders, hetgeen wij vermeend hebben u over deze gewigtige zaak, gedurende gij hier vergaderd zijt, te moeten mededeelen. Er blijft ons niets over dan den Vader der Barmhartigheden met zuchten en tranen door de verdiensten van JESUS CHRISTUS te smeken, dat hij aan de twee Aartsbisschoppen alsmede aan de andere Prelaten, aan de geheele Geestelijkheid van Pruisen en aan het getrouwe volk, de volharding in zijne dienst verleene en insgelijks den doorluchtigsten Koning bewege om aan zijne onderdanen de volledige vrijheid van de Catholijke Godsdienst te verleenen, eindelijk dat alles hetgeen tegen de regten der Kerk in dat land gesmeed en ten uitvoer gelegd is, ten voordeele der Kerk moge uitloopen.

FRANKFORT den 23en Julij.

Uit Berlijn wordt van den 15 Julij gemeld:

Gisteren zijn vier Kanunniken uit Pozen in onze stad aangekomen, ten einde Z. M. in naam der Kapittels van Gnezen en Pozen te verzoeken, wel te willen vergunnen dat Mgr. de Aartsbisschop naar zijnen Bisschoppelijke Zetel terug keere.

De Koning van Pruisen is den 16den uit Berlijn naar Toeplitz vertrokken. Men is nieuwsgierig te vernemen of deze eerwaardige Heeren bij den Koning vóór zijn vertrek zullen zijn toegelaten.

PARIS den 23sten Julij.

Men verwacht over Marseille bijzonderheden over de nederlaag, welke het Ottomanische leger te Nezib geleden heeft. Nezib is gelegen aan den voet der bergen tusschen Bir en Ain-Rab niet ver van den Eufraat, waardoor uitgelegd wordt waarom Hafiz-Pacha zijne artillerie niet heeft kunnen redden. Van Nezib tot Bir tellen 4 uren en 25 van Aleppo. Orfa en Diabekir, die twee stellingen, welke Ibrahim het voornemen scheen gehad te hebben om door zijne voorhoede te doen bezetten, is buiten het pachalik van Syrie. De eerste dezer steden is 15 uren van Bir, aan de andere zijde van den Eufraat. Diabekir is er meer dan 40 mijlen van daan.

Alles geeft aanleiding te gelooven dat de Egyptenaren deze plaats niet zullen overschrijden, welke overigens zeer belangrijk is, uithoofde zij aan de beide oevers van den Tiger is gelegen.

Welligt zullen aldaar zich de plenipotentiarissen vereenigen om over het vredestraktaat te onderhandelen. Wat Ibrahim aanbelangt, deze is te Ain-Tab verbleven. Dit halthouden van zijne zijde na de overwinning, deze ware of geveinsde gematigdheid kan niet dan de goedkeuring van het diplomatiek Europa wegdragen. Overigens is het kanon van Nezib eene proclamatie van onafhankelijkheid, die de erfelijkheid der vier pachalikken zal ten gevolge hebben.

Mehemed-Ali wordt inderdaad door het noodlot begunstigd; bijna in dezelfde week ziet hij, gebukt onder zijne hoge jaren, zijnen veel jongeren mededinger bezwijken, en het leger, hetwelk met zoo veel moeite en zorgen vereenigd is geworden, om hem het gezag te betwisten, vernietigen. Deze beide gebeurtenissen, welke zoo plotseling plaats hebben, zijn van het hoogste gewigt. Voegen wij hierbij dat *Mehemed-Ali* alvorens slag te leveren de gematigdheid heeft weten in het oog te houden. Wij hebben zijne brieven aan Ibrahim gelezen. Men heeft gezien met welke zorg hij hem aanbevolen had om niet het eerst te beginnen; men heeft gezien met welken spoed hij de bemiddeling van Frankrijk heeft aangenomen; men heeft eindelijk gezien dat toen hij aan Ibrahim bevel gaf om aan te vallen, het Turksche leger de vijandelijkheden reeds begonnen had met vele Sijrische dorpen in te nemen en eenen opstand in het Egyptische leger te smeden. Deze gematigdheid brengt nog eenen luister aan zijne overwinning bij.

(Presse).

Thans is de vraag welk de gevolgen dezer overwinning zullen zijn. Deze zouden onbeschrijfelijk wezen indien Mahmoud nog geleefd had, want er is geen twijfel aan of Mahmoud zou in de eerste oogenblikken van grammoedigheid de hulp van Rusland hebben ingeroepen. Thans kan zulks niet zijn uithoofde Ibrahim het Ottomanische leger niet het eerst heeft aangevallen, en ten anderen omdat de Turksche Generaal weinige dagen na de gebeurtenis tegenbevel zal ontvangen hebben, hetwelk hem den 28 door den Divan gezonden is. Van het hoogste belang is om aan Rusland alle voorwendsel van tusschenkomst te benemen, terwijl het vraagstuk thans Europeesch is geworden. Het gedrag van Rusland zal veel beslissen.

De Fransche dagbladen deelen alle de laatste Allocutie van Z. H. den Paus mede, uitgesproken in het geheim Consistorie van den 8sten Julij. Dit plechtig stuk, indrukwekkend door deszelfs kracht en gematigdheid van taal, lost het groote vraagstuk nopens de betrekkingen van de Kerk en den Staat op. Niet een enkel Fransch dagblad heeft zich tot heden doen hooren tegen die hooge wijsheid, waarvan de onseilbaarheid zich nimmer op eene meer schitterende wijze heeft geopenbaard. De *Constitutionnel* zelfs, de *Siècle* en andere dagbladen van die kleur die tot hiertoe de verdediging van het Pruisische despotisme op zich genomen hadden, halen dezelve aan, doch zwijgen. Andere dagbladen schroomen niet om openlijk hunne gedachten te zeggen en hulde te bewijzen aan die magt welke de volken onderwijst. Wij zullen alleen de *Nouveliste* en den *Messageur* aanhalen.

Zie, zegt de *Nouveliste*, een der daadzaken die de gewigtigste gevolgen kunnen hebben. Paus Gregorius XVI heeft in het Consistorie van den 8sten Julij eene Allocutie gedaan waarin hij al de grieven der Catholijke kerk tegen het Pruisisch gezag, nopens de gemengde huwelijken, aanhaalt. De Paus in deze merkwaardige toespraak verneerlijkt de Aartsbisschoppen van Keulen en Pozen van geleden te hebben voor het behoud der Catholijke leer. Hij vraagt krachtig het herstellen der Prelaten in hunne kerken en de vernietiging der hinderpalen, welke de uitoefening der Pauselijke regten in Pruisen ontmoot.

Alzo geeft het hof van Rome in niet één der betwiste punten toe en de protestantsche diplomatie is bezweken tegen eene manmoedigheid waarop zij, welligt, niet rekende.

Wat zal de koning van Pruisen nu gaan doen? zal hij met Rome breken of regt doen wedervaren aan de verzoeken waarvan hij misschien thans de regtvaardigheid inzielt? Wat er van moge zijn, de gesteldheid van dezen Monarch wordt zeer verlegen en hij moet voorzigtig zijn om dezelve door een geweldadig en onbezonnen besluit niet te verzwaren, ten einde geene onherstelbare wanorde, zelfs in in het hart zijner staten, te weeg te brengen.

De *Messageur* na een gedeelte dier toespraak te hebben gegeven, doet daarop de volgende aanmerkingen.

„De Paus eindigt zijne aanspraak met het verlangen uit te drukken, dat de Koning van Pruisen grondig het vraagstuk over de gemengde huwelijken onderzoeke en dat alle oorzaak tot oneenigheid tusschen den Heiligen Stoel en het Pruisisch Gouvernement ophonde. Men mag hopen dat de Allocutie van den Paus, welke bevoordelingen krachtig doch gewikt en gewogen zijn, dat uitwerksel zal opleveren, hetwelk de vrienden der godsdienstige vrijheid daarvan verwachten.

Het Pruisisch kabinet, wij twifelen er niet aan, zal de gewigtige ongelegenheden en wanorden, die uit deszelfs gestrengheid om eenen staat van zaken te handhaven, welke reeds zoovele klagten heeft veroorzaakt, zouden kunnen voortvloeiën zoo voor zijn onderdanen als voor zich zelf op prijs weten te stellen.

Deze taal is niet dubbelzinnig en moet aan de geheele wereld doen zien wat men sedert dien tijd geleerd heeft.

BELGIE.

BRUSSEL, den 24sten Julij.

Al de lootgieters, welke op de Cathedrale kerk te Brugge gewerkt hebben, op den dag dat dezelve is afgebrand, zijn in hechtentis genomen en worden ten strengste bewaakt. Men schrijft den brand aan kwaadwilligheid toe, uithoofde het onmogelijk is, dat binnen eenige minuten de kerk aan vier hoeken te gelijk met het

bovenste gedeelte van den toren, die zoo hoog boven de daken uitstak, dat de vlammen denzelve niet konden bereiken, in brand stond.

Men verneemt dat de provinciale raad een onderstand van vijftig duizend franken voorloopig toegestaan heeft om in de dringendste en meest onontbeerlijke herstellingen voor het behoud der Cathedrale kerk, te voorzien.

De voornaamste kunststukken, welke deze kerk versierden en gevaar geloopt hebben eene prooi der vlammen te worden zijn de volgende: De Doop van Constantinus door *Maes*; eene schilderij door *Hamelinck*; een Martelaar met vier paarden van een getrokken; de boodschap door *A. Janssens*, de werken van Baruhartigheid in zeven schilderijen, waarvan vier door *J. van Oost*, de Vader, en drie door *van Kerckhove*; het Avondmaal door *Franciskus Porbus*, de Verrijzenis door *J. Janssens* en vele andere oude schilderijen.

Het geluid in den toren bestond uit vier zware en eene lichtere klok, welke gesmolten zijn. Het groot en schoon marmeren koor of jubé is behouden gebleven. Aan de zijde van de beuk ziet men God den Vader omringd van wolken, alles in wit marmer uitgehouwen door *Quellyn*, waarvan het behoud even als van de orgels en den preikstoel aan den heer *Reylandt*, kerkmeester, moet worden toegeschreven. Bij nadere opneming is gebleken dat de helft der daken op de zijbeuken en het grootste gedeelte der kapellen, die het koor omringen, dank aan de toegebragte hulp, zijn behouden gebleven, terwijl de muren van den toren op vele plaatsen gescheurd zijn.

De schade van den brand der Cathedrale kerk te Brugge berekent men voorloopig op een half miljoen franken.

— De Heer *Fallon*, lid der commissie te Utrecht is sedert laatstleden zondag te Brussel. De bijeenkomsten der commissie zijn tot aanstaanden dingsdag uitgesteld.

— De Heer *Bertaut* Chef de bureau bij de comptabiliteit bevindt zich te Utrecht met instructien voor de Belgische Commissarissen.

— Uit Tongeren wordt van den 22sten dezer gemeld. Gisteren heeft de Gendarmerie tot aan de poorten van Maastricht de gevangenen overgebracht, die in de gevangenis te Tongeren waren en tot het afgestane grondgebied behooren. De Hollandsche Maréchaussée heeft dezelve overgenomen; zij zullen te Maastricht gevonnisd worden. Men gelooft dat de veroordeelden wegens fraude, die tot het afgestane grondgebied behooren weldra door het Hollandsche Gouvernement zullen gereclameerd worden. (Vedette).

CATHOLIK INSTITUUT VAN GROOT-BRITTANJE.

Wij vermeenen onzen lezers geene ondiens te doen een denkbeeld over de gesteldheid van dit *Instituut*; hetwelk deszelfs eerste jaarlijksche vergadering gehouden heeft, te geven.

Opgertigt in de maand Julij 1838, heeft hetzelfde eenen snellen voortgang gehad en de grootste gunst bij de Catholijken van alle klassen gevonden. Dit gebeure is een gunstig voortteeken voor de toekomst van het Instituut en het gevolg der missie, welke het op zich genomen heeft.

Deze missie, zoo als men zich zal herinneren, heeft ten doel eene algemeene uiteenzetting en uitlegging der leerstellingen en observantien der Catholijken, gegrond op het gezag benevens het vrij en verzekerd genot der weldaden, welke het bewijst zelfs aan den armste van hen die hun getrouw zijn.

Het *Catholijk Instituut* heeft deszelfs eerste *Meeting* gehouden den 5 Junij en vele besluiten zijn aangenomen met het oogmerk om aan deze schoone instelling alle mogelijke ontwikkeling te geven.

Uit het rapport in die *Meeting* voorgelezen blijkt dat de finantiële gesteldheid bloeit, terwijl rijk en arm aan den roep heeft beantwoord. Het Comité drukt het levendigste verlangen uit om overal waar het mogelijk is *auxiliaire Instituten* op te rigten om de Correspondentien, de verzendingen en uitdeelingen der bekendmakingen en alle andere verrigtingen gemakkelijker te maken.

Reeds negentien *auxiliaire Instituten* zijn opverschillende punten van Groot-Brittanje geregeld en een groot getal andere zullen worden opgerigt.

Het *Catholijk Instituut* heeft gedurende den loop van dit jaar gelegenheid gehad deszelfs invloed te kunnen doen gevoelen.

Het heeft zijne ondersteuning verleend aan die arme weduwe die vervolgd is geweest, omdat zij in een opschrift op het graf van haren man, de gebeden der geloovigen voor den overleden verzocht had. Door de vrijspraak der weduwe, verheugt zich het *Instituut* den geestelijken opperrégter der Anglikaansche kerk, zoo ver gebracht te hebben, te moeten erkennen dat het eene heilige en heilige zaak is voor de overledenen te bidden en hoopt dat het *Contrôvers*, hetwelk in de Anglikaansche kerk daarop gevolgd is, waarvan de meeste leden het bidden voor de overledenen als eene zoo niet onregtzinnige dan bijgeloovige praktijk is, aan de geleerden eenen nieuwen indruk zal geven om de waarheid na te sporen.

Het *Instituut* heeft insgelijks deszelfs ondersteuning geleend aan vrouwen van eene voorbeeldige godsvrucht, die, allen eerbied waardig, schandelijk zijn gelasterd geworden in een goddeloos heb, hetwelk de verontwaardiging van alle achtingswaardige lieden heeft opgewekt.

ZEEMAGT DER VOORNAAMSTE MOGENDHEDEN.

De *Revue Britannique* levert eene belangrijke statistiek in alle opzandigheden, doch vooral tegenswoordig, uithoofde der gesteldheid van zaken in het Oosten.

De vier voornaamste Mogendheden, die thans zich het gebied over de zee kunnen betwisten zijn Rusland, de Vereenigde Staten, Frankrijk en Engeland.

Rusland heeft zich langen tijd, maar vooral sedert eenige jaren toegelegd om aan zijne militaire marine eene zeer groote uitgebreidheid te geven, welke de Engelsche schrijver *verbazend* vindt. Het

voorwerp onzer hedendaagsche bezorgdheid, zegt hij, is Rusland. Men behoeft slechts eene blik te werpen op de vloeten, welke deze Mogendheid reeds in de Baltische en Zwarte Zee heeft, om zich te overtuigen dat eene dergelijke uitstalling van macht geene vreedzame bedoelingen ten oogmerk heeft; vervolgens haalt hij het gevoelen van den kapitein *Crawford* aan, die zich aldus uitdrukt: Ik werd een bijzonder gevoel gewaar, zoo als Engelschman en als officier der Britsche Marine, toen ik mij in zee bevond, te midden van 26 Russische linesschepen, houdende bijna 30,000 man, met vier maanden proviand, terwijl wij voor de verdediging onzer kusten, havens en handel in de Baltische Zee slechts zeven linesschepen hadden.

De Kapitein *Crawford* had gelegenheid gehad om het Russische eskader bij gelegenheid eener plegtigheid te bezoeken en had opgemerkt dat deze vloot zamengesteld was uit drie zeer groote schepen van 110 kanonnen elk, uit 6 schepen van 84 kanonnen en 17 andere van 74 stuks; voor hun gevolg hadden zij 19 groote fregatten, 3 korvetten en een groot getal kleine schepen. Al de groote schepen hadden vier monster stukken op de eerste batterij om horizontaal te schieten en een dezer kanonnen loste een bom van 120 pond per minuut met een verdoovend geluid.

De zeemagt van Noord-Amerika, hoezeer om zoo te zeggen, nog in hare geboorte, is reeds aanzienlijk. Dezelve bedroeg in den beginne dezes jaars, daaronder begrepen de schepen die in dienst, ontwapend en in aanbouw zijn, reeds 11 linie schepen genaamd vier en zeventigers, doch wezenlijk van 90 a 110 kanonnen, 14 fregatten van de 1ste klasse, 3 van de 2de klasse, 13 korvetten en 10 andere kleine schepen. De kaders van het leger bevatten 36 Scheeps-Kapiteins, 40 Korvets Kapiteins, 262 Luitenanten, 184 Ekwipagie Meesters en 263 Adspiranten.

Eene meer verschrikkelijke magt dan deze beide door de uitgestrektheid harer kusten, door hare gesteldheid om te gelijker tijd over den Oceaan en de middellandsche zee het gebied te voeren, is Frankrijk, de oude en onophoudelijke mededinger van Engeland.

Frankrijk heeft deszelfs marine, door ongelukkige oorlogen verminkt, doen herstellen en werkt nog dagelijks om dezelve talrijker en sterker te doen worden. Met inbegrip der gewapende, ongewapende en in aanbouw zijnde schepen is dezelve thans zamengesteld uit tien driedekkers of linesschepen van de grootste soort, houdende elk meer dan 120 stukken, 13 schepen van 100 kanonnen en 28 van 20 tot 90 stukken groot kaliber, waarbij men moet voegen, 60 fregatten van de grootste uitgebreidheid gewapend met lange stukken van 32. De oorlogsvaartuigen van minder sterkte zijn ten getalle van 180. Uit den volgenden staat kan men de sterkte der linesschepen opmaken:

Schepen in activiteit.	Kanonnen.	Schepen in nonactiviteit.	Kanonnen.
De Montebello.	120.	De Algesiras.	86.
De Oceaan	120.	De Bucentaurus	86.
De Majestueux	120.	De Jupiter	86.
De Souverain	120.	De Marengo	80.
De Commerce	100.	De Scipion	80.
De Heures	100.	De Triton	80.
De Jona	90.	De Trident	80.
De Saffren	90.	De Nestor	80.
De Turenne	90.	De Algiers	80.
De Neptune	86.	De Généreux	80.
De Diadème	86.	De Couronne	80.
De Santi Petri	86.	De Stad Marseille	80.

1208.

978.

Doch de Mogendheid welke thans den scepter over de zeeën zwaait, is Groot Brittanje. Deszelfs marine, daaronder gerekend de gewapende, ongewapende en in aanbouw zijnde schepen, is zamengesteld uit 88 linesschepen en 109 fregatten; hierbij moet men voegen 190 andere schepen van mindere kracht, 3 transport schepen en 3 jachtsen.

Gelijk men ziet zou Engeland alleen uit het numeriek getal aan drie andere zee mogendheden het hoofd kunnen bieden, doch men moet opmerken, dat Engeland bijna op al de punten van den aardbol deszelfs krachten moet verspreiden, uithoofde het zich overal te verdedigen heeft, terwijl Rusland, Noord-Amerika en Frankrijk de hunne kunnen concentreren, hetgeen voor hun geen gering voordeel is.

Deze overweging is van het grootste gewigt en wanneer het tot eenen oorlog kwam, waarvan de zee het hoofdtooneel zoude zijn, zou Engeland, in weerwil van deszelfs overwigt een bondgenoot moeten hebben om den strijd te kunnen doorstaan.

ADVERTENTIEN.

De Ondergeteekende, op de Kruisstraat Letter G. No. 217 gewezen Compagnon van het huis *VERNERT MIVION* en *VAN DER VEN*, verzekert bij deze aan het geëerd publiek door zijne uitgebreide relatien met de *CRISTAL* en *GLASBLAZERIJEN* en door Stoomgedrevene *Cristal Slijperij te Maasricht* gevestigd, eene zeer Prompte en Civiele bediening in alle soorten van *CRISTAL* en *GLASWERK*, *LAMPEN*, *BALLONS*, *TAFEL*, *DESSERT* en *DRINKSERVIESEN*, in allen Smaak of na Modellen aan diegene welke hem met hunne orders, hetzij in het groot of klein zouden willen vereeren; verder verzekert hij door eene nu geregelde Communicatie van vervoer op *Maasricht* eene spoedige bediening in alle bij te makene stukken voor alle *Dessert- en Drinkserviesen* enz.

VERNERT.

* De Notaris A. P. BOLSJUS, te 's Hertogenbosch, heeft voor zijne principale provisioneel geveld en verkocht en zijn ingezet met de slagen,

Muzen binnen 's Hertogenbosch.

Een in de Kattenstraat G. 358 VG. 264.	f 800,00.
Een op de Smalle Haven G. 407 VG. 338.	f 1100,00.
Een bij de Weyersplaats Casarno F. 107 VF. 192.	f 215,00.
Een daarnemen F. 196 VF. 104.	f 395,00.
Een in het 2de Straatje van Best B. 23 VB. 11.	f 280,00.
Een in de Lange Tolbrugstraat A. 284 VA. 427.	f 385,00.
Een in het Bleekersstraatje J. 3 VJ. 4.	f 230,00.
Een daar naast J. 4 VJ. 6.	f 210,00.
Een gelesen aldaar J. 8 VJ. 9.	f 200,00.
Een in de Zusters der Orthenpoort C. 196 VG. 188.	f 400,00.
Een daarnaast C. 197 VG. 189.	f 400,00.
Een in het Galgensstraatje J. 126 VJ. 121.	f 300,00.

Hooilanden in het Boscheveld.

Een Perceel de Grinsvenkamp groot 1 B. 46 R. 40 E.	f 210,00.
Een dito in de Slenk groot 1 B. 72 R. 40. E.	f 145,00.
Twee dito de Malder groot 1 B. 78 R. . . .	f 235,00.
Een dito de Merendonk groot 2 B. 39 R. 80 E.	f 290,00.
Een dito de Kuilenkamp groot 4 B. 78 R. 80 E.	f 410,00.
Een dito de Emausberg gelegen nabij de Pette- laar groot 3 B. 20 R. 70 E.	f 1600,00.

Roggepachten.

Een van 3 M. 7 S. 5 K. uit onderpanden te Melvoirt.	f 305,00.
Een van 3 M. 3 M. 5 K. uit onderpanden te St. Oedenrode.	f 245,00.
Een van 6 M. 6 M. 5 K. uit onderpanden te St. Oedenrode.	f 550,00.

De Finale verkoop zal geschieden te 's Hertogenbosch in het Stads Koffijhuis bij W. REGGERS, Dingsdag den 30sten Julij 1839 des avonds ten 7 ure.

HANOVER OF ZINKINGSNUIF.

van de E R V E N is. LEON, te 's HAGE.

Deze zoo zeer alom gezocht wordende Snuif, van eene aangename geur, waarvan de bestanddeelen, zoo bij het Ministerie van Binnenlandsche zaken, als bij de Provinciale Geneeskundige Commissie te 's Hage, bekend zijn, en welke Snuif daarboven door de bevoegde Autoriteit te Kleef is onderzocht en goedgekeurd, overtreft zoo verre het doel van alle andere Snuiven, namelijk DE OPLOSSING VAN VERSTOPPINGEN IN HET HOOFD, dat dezelve met regt tot dagelijksch en algemeen gebruik, kan worden aanbevolen.

Gemelde Snuif is thans, behalve bij de Vervaardigers te 's Hage, bij hunne Correspondenten in de voornaamste Steden van ons Land, à 40 cents in een pakje van 1 Ned. Ons, à 20 cents in een pakje van een half Ned. Ons, en in vele Winkels ook bij het Lood, verkrijgbaar gesteld, als zijnde voor NOORD-BRABAND: 's Bosch, de Heeren E. Lion en Zonen, boekhandelaar; te Bergenopzoom, J. C. Verkouteren, boekhandelaar, Breda, de Wed. H. van Doorn, Geerttruidenberg, G. C. Hooff, Gemert, J. Haest, Heusden, L. Veerman, Liempde, E. van de Sande; Oss, J. J. de Louw; Tilburg, A. van der Voort; Uden, P. N. Verhoeven; Waalwijk, J. van Lee; en Zevenbergen; J. van Stein.

Voor GELDERLAND: Arnhem, A. G. Klaasen; Bomme, J. H. Mysberg; Doesburg, D. en H. Witmerink; Harderwijk, Uitenhage; Kuilenburg, W. Hudius; Nijmegen, de Wed. Herwyer, Nijkerk, A. van der Plier Adz. Rheenen, van Ingen; Wageningen, H. Meyer; alle handelaren in Tabak en Snuif; Thiel, C. Campagne; en Zutphen; F. C. Oeffelman, boekhandelaars.

Ter voorkoming van alle misleiding, worden de gebruikers dezer Snuif verzocht, zod op het adres van den Vervaardiger, op ieder pakje te lezen, als op dat der Correspondenten te letten, daar gemelde Snuif wordt nagemaakt in pakjes van genoegzaam denzelfden vorm geslagen, en met de zelfde kleur van papier omplakt worden.

* Er is te bekomen beste NIEUWE HARING, aan 10 Gents per stuk bij H. J. KLEYNTJENS, Vischkooper in de Vischstraat.

te 's Bosch.

* De NIEUWE MARKT te Rossumen invallende op Dingsdag voor den eersten Zondag in Augustus en alzo op den 30 Julij 1839 zal aldaar gehouden worden; — wordende de Heeren Burgemeesters der omliggende gemeenten verzocht dik op Zondag den 28sten dito te willen publiceren.

MARKTBERIGT.

De prijzen der Granen alhier, van Donderdag, den 25 Julij, zijn geweest:

Rogge (per Ned. Mud).	7-00 - a 5-00
Boekweil.	5-57 - a 5-41
Haver.	6-00 - a 0-00
Garst.	0-00 - a 0-00
Het Nederlandsch pond Boler.	0-70 - a 0-00
De 3 Roggenbrood 28 Cents.	

Te 's Hertogenbosch, bij D. A. A. DE ROOIJ, Boek- en Courantdrukker.

BUITENLANDSCHE BEURS PRIJZEN.
De fondsen waren te Brussel den 24sten dezer: de 2½ pCt. 55½, 5 pCt. 101½; 4 pCt. 91½, 1; 4 pCt. 71 7/8; 3 pCt. 70½.

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

BEURS VAN AMSTERDAM.
Heden, Woensdag 24 Julij 4½ Ure.
Werk. Sch. 2½ pCt. 54½, Dito 5 pCt. 102½, Kansbilj. f 27 Am. Synd. 4½ pCt. 96½, 7 Handelm. 173½, Oost-Indie 5 pCt. 99½. Rijn Spoorweg 104½, Ardoin 85 p st. 183½, Oude Russen 105½, Braziliënen 78½, Mexikanen 19 1/2, 20 Columb. 22½.

Latere Berigten.

P A R I J S, den 24sten Julij.

De gebeurtenissen volgen elkander in het Oosten met eene ongrijpelijke snelheid op. In een tijdverloop van slechts eenige dagen sterft de Sultan en terwijl hij de hoop van eene aanstaande overwinning in het graf mede neemt, is het Turksche leger in eene vernietigd. De Prins Milosch is verplicht terug te trekken voor de kettijerijen van Rusland; hij is ontroond en ziedaar bijna te gelijker tijd verneemt men het onverwachte einde van zijnen zoon, die hem in het Gouvernement van Servie had vervangen!

Een Sijriesch bisschop is te Brest aangekomen, hij doorloopt Frankrijk van bisdom tot bisdom en zal alzo geheel Europa bezoeken. Eerst over een jaar zal hij in zijn land, hetwelk op dit oogenblik de algemeene aandacht zoo levendig opwekt, terug zijn.

— Volgens berigten uit Belgrade onder dagteekening van den 9de is de jonge Prins Milosch, Souverein van Servie, in den nacht van den 7den en 8sten te Belgrade overleden. Onmiddellijk na zijn overlijden heeft eene Serviesche deputatie zich naar Bucharest begeven om aldaar zijnen jongsten broeder de Prins Michel te halen. Men vreest dat de nieuwe Sultan weigeren zal de erfelijkheid der Souvereiniteit in de familie van Milosch te erkennen; van eene andere zijde is men hienwsgierig te zien of prins Milosch toestemmen zal om zijnen zoon naar Belgrade te zenden. Overigens is de orde in Servie niet een oogenblik gestoord geweest.

De nieuwe Sultan heeft de quarantaine etablissementen tegen welke de Muselmanen eenen afkeer hadden, vernietigd. Dit is een eerste teeken van het toegevendheids stelsel, hetwelk men ten behoeve der regtinnige en alles aan het noodlot toekennende Muselmanen wil volgen. Deze tijding verdient echter nadere bevestiging.

— De beruchte Barbès is te Mont-Michel en Miaton te Brest in de gevangenis.

— Mgr. d'Isoard zal weldra het bisdom van Auch verlaten. Zijn opvolger is nog niet bekend. De reis van den Prelaat naar Parijs heeft alleen ten doel het verlangen van den Minister der eerediensten om zich met hem desnoodig te verstaan.

— De Londensche Courier, zegt ten aanzien der verhouding der verlaag van het Turksche leger het volgende. „Deze gebeurtenis zal in de tegenwoordige omstandigheden waarschijnlijk eerder eene eindschikking tusschen de Porte en deszelfs overwinnenden Vasal teweegbrengen, dan dezelve doen vertragen. De Egyptische Generaal zal Constantinopel niet durven naderen, uit hoofde van het gevaar hetwelk hij lijdt om een Russisch leger te ontmoeten en de Divan, men kan zulks veronderstellen, zal eene onmiddellijkschikking verlangen om de noodzakelijkheid voor te komen van zulk eenen gevaarlijken bondgenoot ter zijner hulp te roepen.

Het eenigste gevaar hetwelk te vreezen is, is dat de Russische agenten de ministers van den jongen Sultan zullen aanzetten om den strijd te verlengen, een staatkundige trek die het daarstellen van een Russisch garnizoen aan den Bosphorus voortdarend zal ten gevolge hebben.

BRUSSEL den 26sten Julij.

Onze Correspondentie uit Parijs deelt ons eene officiele tijding mede welke aan onze industrielen het levendigste genoegen moet veroorzaken; zie hier dezelve.

De Consul van Holland heeft aan de kamer van koophandel te Havre ter kennis gebracht een besluit waarbij de gelijkheid der rechten op den invoer van wollen en kattenen stoffen naar de Nederlandsche Indien zonder verplichting van Certificaten van oorsprong hersteld is, en dat de belasting van 50 en 70 percent voor de producten der landen met welke Holland niet in vriendschappelijke betrekkingen was, is vernietigd.

— HH. MM. de Koning en de Koningin met de jonge Prinsen worden, zegt men, tegen het midden der maand Augustus te Ostende verwacht. Gedurende hún verblijf zullen groote feesten plaats hebben.

De heer Mazy, zaakgelastigde der vereenigde staten, komende uit Parijs, is alhier aangekomen.

— De Prins Lucien Bonaparte schijnt zijn verblijf te Rotterdam te verlengen om zich aldaar van zijne kostbare bibliotheek bij openbare verkoopinge benevens van zijne verzameling van oudheden, waaronder vele kostbare stukken uit Herculanium en Pompei gevonden worden, te ontdoen. Hij heeft een huis gehuurd om deze voorwerpen te laten bezigtigen.

Onderscheidene dagbladen hebben ten ernstigste eene bekendmaking medegedeeld, volgens welke te Mons reeds bevelen zonden zijn aangekomen om onmiddellijk het slechten der vestingwerken te beginnen.

Wij kunnen ten stelligste verzekeren dat die bevelen niet bestaan. (Independant).